

Податкова консультація

Головне управління ДФС у Житомирській області розглянуло звернення приватного підприємства щодо застосування штрафних санкцій у разі неповернення валютної виручки на суму неякісних товарів у встановлені граничні строки розрахунків при виконанні експортної операції у 2019 році та керуючись ст. 52 Податкового кодексу України від 02.12.2010 року № 2755-VI (із змінами та доповненнями), у межах компетенції повідомляє.

07 лютого 2019 року введено в дію Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII "Про валюту і валютні операції" (далі – Закон № 2473).

Відповідно до частини 1 статті 13 Закону № 2473 Національний банк України має право встановлювати граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів та має право встановлювати мінімальні граничні суми операцій з експорту та імпорту товарів, на які поширюються встановлені відповідно до цього Закону граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.

Граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів встановлені пунктом 21 розділу II Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті, що затверджене постановою Правління Національного банку України (далі - Національний банк) від 02.01.2019 № 5 (далі – Положення № 5), та становлять 365 календарних днів.

Постановою Правління Національного банку від 02.01.2019 № 7 затверджено Інструкцію про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів (далі – Інструкція № 7). Відповідно до підпункту 1 пункту 9 розділу III Інструкції № 7 банк завершує здійснення валютного нагляду за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків якщо сума незавершених розрахунків за операцією з експорту, імпорту товарів не перевищує незначної суми. У разі здійснення розрахунків за експорт, імпорт товарів в іноземній валюті сума незавершених розрахунків за операцією з експорту, імпорту товарів визначається за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком на дату останньої події за відповідною операцією (остання дата платежу / надходження грошових коштів, дата поставки товару, дата зарахування зустрічних однорідних вимог).

Незначний розмір валютної операції – розмір валютної операції (з еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком на дату здійснення операції), який є меншим, ніж розмір, що установлений для фінансових операцій, що підлягають обов'язковому

фінансовому моніторингу згідно із законодавством у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (підпункт 7 пункту 2 розділу I Положення № 5). На сьогодні, відповідно до частини 1 ст.15 розділу III Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" від 14.10.2014 № 1702-VII, даний розмір становить 150 тис. грн.

Але, слід зазначити, що відповідно до абзацу 2 підпункту 6 пункту 9 розділу III Інструкції № 7 вимоги щодо завершення здійснення валютного нагляду за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків якщо сума незавершених розрахунків за операцією з експорту, імпорту товарів не перевищує незначної суми, не застосовуються до операцій з експорту, імпорту товарів у разі дроблення операцій з експорту товару або дроблення валютних операцій.

Дроблення операції з експорту товару (підпункт 5 пункту 3 розділу I Інструкції № 7) - штучне ділення поставки товару за операцією з експорту товару, що передбачає одночасну наявність таких ознак:

операції з експорту товару здійснюються одним резидентом;

операції, пов'язані між собою одним контрагентом-нерезидентом та договором (контрактом, угодою, іншим документом, що застосовується в міжнародній практиці та може вважатися договором);

сума кожної операції з експорту товару є меншою, ніж розмір, установлений для фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу згідно із законодавством у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – незначна сума);

сума операцій з експорту товару за календарний місяць перевищує десятикратний розмір операції на незначну суму.

Враховуючи вищевказане, граничні строки розрахунків за операціями з експорту, за перевищення строку яких передбачено нарахування пені, не поширюються на суми незначної незавершеної операції з експорту лише у разі відсутності ознак дроблення операцій з експорту товару.

Водночас, слід зазначити, що відповідно до підпункту 1 та підпункту 4 п 12. розділу III Інструкції № 7 зменшення суми грошових коштів, які мають надійти або на користь резидента від нерезидента як оплата за експорт товару або вартості товарів, що імпортуються, допускається також за умови, якщо протягом виконання зобов'язань за договором:

- відбувається перегляд ціни товарів у зв'язку з невідповідністю їх кількісних та/або якісних характеристик умовам договору - на суму недопоставлених (недоотриманих) та/або неякісних товарів. Рішення про таку невідповідність приймається Міжнародним комерційним арбітражним судом чи Морською арбітражною комісією при Торгово-промисловій палаті або іншим органом, уповноваженим розглядати спори або засвідчувати таку невідповідність згідно з правилами чи звичаями країни розташування сторони договору або третьої країни відповідно до умов договору;

- відбувається повне або часткове повернення резиденту товару, що був поставлений нерезиденту за експортним договором, у зв'язку з повним або частковим невиконанням сторонами взаємних зобов'язань за експортним договором - на суму вартості такого товару, оформленого МД типу ІМ-40 "Імпорт", ІМ-41 "Реімпорт", ІМ-51 "Переробка на митній території", ІМ-75 "Відмова на користь держави", ІМ-76 "Знищення або руйнування" та за наявності відповідної інформації в реєстрі МД.

Тобто, порядок вирішення спорів, що виникають між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності має бути визначено зовнішньоекономічним договором з урахуванням положень процесуального законодавства України.

При укладенні зовнішньоекономічного договору (контракту) суб'єкти господарювання мають керуватися наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.01 №201 «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)». Однією з обов'язкових умов зовнішньоекономічного договору відповідно до цього наказу є умова щодо включення розділу "Санкції та рекламації".

Цей розділ встановлює порядок застосування штрафних санкцій, відшкодування збитків та пред'явлення рекламацій у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням одним із контрагентів своїх зобов'язань.

При цьому мають бути чітко визначені розміри штрафних санкцій (у відсотках від вартості недопоставленого товару (робіт, послуг) або суми неоплачених коштів, строки виплати штрафів - від якого терміну вони встановлюються та протягом якого часу діють, або їх граничний розмір), строки, протягом яких рекламації можуть бути заявлені, права та обов'язки сторін договору (контракту) при цьому, способи врегулювання рекламацій.

Тобто, вимоги щодо змісту можливої рекламації за неякісний товар, формуються виходячи з умов, зазначених у зовнішньоекономічному контракті.

Також, однією з обов'язкових умов зовнішньоекономічного договору відповідно до цього наказу є умова щодо врегулювання спорів у судовому порядку. Зокрема, у цьому розділі зовнішньоекономічного договору визначаються умови та порядок вирішення спорів у судовому порядку щодо тлумачення, невиконання та/або неналежного виконання договору (контракту) з визначенням назви суду або чітких критеріїв визначення суду будь-якою зі

сторін залежно від предмета та характеру спору, а також погоджений сторонами вибір матеріального і процесуального права, яке буде застосовуватися цим судом, та правил процедури судового урегулювання.

Якщо спірні питання щодо виконання зовнішньоекономічного договору не врегулюються у досудовому порядку, підприємство має право звернутися до суду.

У разі прийняття до розгляду судом, міжнародним комерційним арбітражем позовної заяви резидента про стягнення з нерезидента заборгованості, що виникла внаслідок недотримання нерезидентом строку, передбаченого зовнішньоекономічним договором (контрактом), або прийняття до провадження уповноваженим органом відповідної країни документа про стягнення такої заборгованості з боржника-нерезидента на користь резидента в позасудовому (досудовому) примусовому порядку строк, встановлений відповідно до цієї статті, зупиняється з дня прийняття до розгляду такої заяви (прийняття до провадження відповідного документа) і пеня за порушення строку в цей період не нараховується (п.7. ст. 13 Закону № 2473).

Згідно із пунктом 52.2 статті 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.